

İngiltere'nin Yeni Güvenlik Mimarisi: NSS 2025 Çerçevesinde Küresel Kırılmalar ve Türkiye ile Stratejik Ortaklık

Giriş

İngiltere'nin Brexit sonrası güvenlik stratejisi, Londra'nın kendisini tekrar Küresel Güç olarak konumlandırma çabasıyla şekillenmiştir. 2021'deki Integrated Review ile başlayan süreç, 2023'teki güncelleme ve son olarak Haziran 2025'te yayınlanan Ulusal Güvenlik Stratejisi (NSS 2025) ile son formuna ulaşmıştır. Bu belge ile birlikte İngiltere, kendini artık Avrupa gücünden ziyade küresel ağlara entegre olmuş bir Ada Devleti olarak konumlandırmıştır.

BÖLÜM 1: 2025 Ulusal Güvenlik Stratejisi'nin Temel Kararları

NSS 2025'teki temel doktrinler incelendiğinde ilk olarak radikal bütçe artışı ve %5 hedefi göze çarpmaktadır. Birleşik Krallık, Soğuk Savaş'tan bu yana en büyük askeri yatırım hamlesini başlattı. 2025 NATO zirvesinde verilen taahhütle, savunma ve güvenlik harcamaları GSYH'nin %5'ine çıkarılması savaş ekonomisine geçişin sinyallerini vermektedir. Bununla paralel olarak Sovereign Capability (Egemen Yetenek) ilkesi gereği mühimmat, çelik ve kritik savunma teknolojilerinde dışa bağımlılık minimize ediliyor.

Belgede görülen bir diğer değişiklik ise devletin ulusal güvenliğinin sınırlarının Manş Denizi'nden değil Tayvan Boğazı'ndan başladığının resmen kabulü olmuştur. Bu coğrafi eksen kayması, ABD ve Avustralya ile kurulan AUKUS ortaklığının 2026 itibarıyla insansız denizaltı sistemleri ve otonom silahlara (Pillar II) odaklanmasıyla derinleşmektedir. Ek olarak, Japonya ve İtalya ile yürütülen 6. nesil savaş uçağı projesi (GCAP), ülkenin Asya'daki en büyük teknolojik çıpası haline gelmiştir. AB'nin hantal karar alma mekanizmalarından kurtulan Birleşik Krallık, bu tür esnek ittifaklarla proaktif bir döneme girmiştir.

NSS 2025 belgesinde küresel aktörlerde net bir tanımlamaya gidildiği görülmektedir. Birleşik Krallık, Rusya'yı bir düşman değil, ortadan kaldırılması gereken akut tehdit olarak görmektedir. Bu strateji doğrultusunda Ukrayna'ya karşı askeri yardımlarını sabitleyerek ABD'nin iç dalgalanmaları karşısında Avrupa'nın güvenlik garantörü olma ihtimalinin sinyalini vermektedir. Çin'e yönelik yaklaşım ise Starmer'in tabiriyle vazgeçilmez ortak olarak tutarlı

pragmatizm üzerine kurulmuştur. Yani Çin, askeri olarak meydan okuma olarak tanımlanırken, ekonomik olarak vazgeçilmez ortak statüsündedir. Ticari alanda da Çin ile anlaşmaya gidilirken 5G, kuantum bilgisayarlar ve yarı iletkenler gibi alanlarda Çin yatırımları kesin olarak yasaklanmıştır.

Hibrit Savaş Kapasitesi bu belgede öne çıkan başlıklardan biri olmuştur. Siber savunma birinci hat savunması olarak konumlandırılmıştır. Özellikle Rusya ve İran kaynaklı siber ve dezenformasyon saldırılarına karşı aktif doktrinine geçilmiş ve uzay tabanlı istihbarat için Uzay Komutanlığı (UK Space Command) merkeze alınmıştır.

NSS 2025'te enerji konusunda da bazı kararlar alındığı görülmektedir. Enerji güvenliği bir ulusal güvenlik meselesi olarak görülmüş ve Clean Power Alliance girişimiyle, dış kaynaklı fosil yakıtlara (özellikle Rus gazına) olan bağımlılığın nükleer ve yenilenebilir enerji ile kesilmesi enerji alanında bağımsızlık hamlesi olarak tasarlanmıştır.

BÖLÜM 2: Stratejik Dönüşümde Uluslararası Konjonktürün Etkisi

Birleşik Krallık'ın 2025 Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde belirlediği vizyon, yalnızca siyasi bir tercih değil; değişen küresel konjonktürün ve ardı ardına patlak veren uluslararası krizlerin ortasında Londra'nın hayatta kalma refleksi olarak okunmalıdır. Londra'nın savunma doktrinini yeniden şekillendiren temel dinamikler, dört ana kırılma noktası sonucunda meydana gelmiştir.

İngiltere Brexit sonrası Hint-Pasifik'e yönelmeyi hedeflerken Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, stratejik ağırlığın eksenini değiştirmiştir. Kıtada başlayan bu konvansiyonel savaş ile birlikte Birleşik Krallık'ın, Avrupa'nın güvenliği konusunda endişeleri gün yüzüne çıkmıştır. Savunma bütçesindeki bu radikal artış da bahsi geçen savaşla birlikte Hint-Pasifik'teki angajmanları korumaya yönelik bir mecburiyet olarak okunmalıdır.

Yeni Güvenlik Stratejisinde yer alan Sovereign Capability (Egemen Yetenek) ilkesi ise tamamen İngiliz Savunma Sanayii'ni yaşatma girişimidir. Almanya'nın siyasi gerekçelerle uyguladığı silah ambargoları ve ihracat vetoları, İngiliz savunma ekosistemini daralmaya itmiştir. Bu bağlamda, fabrikaların kapanması ve binlerce nitelikli istihdamın kaybı riski, Londra'yı ihracat odaklı bir savunma diplomasisi izlemeye zorlamaktadır. Eurofighter

programının devam etmesi, İngiltere'nin ABD'ye tamamen bağımlı olmamasının teminatı olarak değerlendirilmektedir.

Orta Doğu'da Gazze'de başlayan çatışmaların bölgeye yayılması ve İngiliz ticaretinin can damarı olan Kızıldeniz'de Husilerin gemileri hedef alarak ticareti sekteye uğratması gibi kırılğanlıklar, İngiltere'yi deniz ticaret yollarını korumaya yönelik proaktif bir yaklaşıma itmiştir.

Brexit sonrası küresel siyasette yalnız kalan Birleşik Krallık, Fransa ve Almanya'nın AB içindeki yönlendirici gücüne karşılık; Karadeniz, Akdeniz ve Orta Doğu üçgeninde kendi inisiyatif alanını yaratmak zorunda hissetmiştir. Bu gerekçeyle de bölgesel oyun kurucu aktörlerle (Türkiye gibi) ikili strateji ortaklar arama yoluna gitmiştir.

BÖLÜM 3: Türkiye'nin Özel Konumu ve Eurofighter Diplomasisi

Birleşik Krallık'ın değişen yeni güvenlik mimarisinde Türkiye'nin konumu, yalnızca bir NATO müttefiki olarak sınırlandırılmamış, 2025 Ulusal Güvenlik Stratejisi belgelerinde vurgulandığı üzere Avrupa dışındaki en kritik stratejik ortak seviyesine konumlandırılmıştır.

Brexit sonrası dönemde Birleşik Krallık ve Türkiye, Avrupa kıtasının savunmasında benzer bir konumu paylaşmaktadır. Her iki aktör de NATO'nun en yüksek askeri kapasiteye sahip güçleri olmalarına rağmen, Avrupa Birliği'nin karar alma mekanizmalarının dışında yer almaktadır. Birleşik Krallık; Rusya'nın yayılmacı politikalarını dengelemek ve Orta Doğu'daki krizlerin Avrupa'da yol açacağı sorunları engellemek adına, Türkiye'nin sahadaki askeri caydırıcılığına ihtiyaç duymaktadır. Bu realite, Londra'yı Ankara ile olan angajmanlarını kalıcı stratejik entegrasyon seviyesine taşımaya yöneltmiştir.

Bu bağlamda 44 adet Eurofighter Typhoon savaş uçağının Türkiye'ye satışı, ticari tedarik anlaşmasının ötesinde, çok katmanlı bir diplomatik girişim olarak okunmalıdır. Almanya'nın uyguladığı örtülü ambargo ve satış vetosuna karşı, Birleşik Krallık'ın arabulucu bir rol üstlenmesi önemli bir mesaj taşımaktadır. Birleşik Krallık, AB'den bağımsız olarak dış politikada karar verebilme mekanizmasını kanıtlamıştır. Bununla birlikte Türk Hava Kuvvetlerindeki savaş uçağı ihtiyacının Çin veya Rusya tarafından karşılanmasını önleyerek Batı lehine bir güç dengesi oluşturabilmiştir.

İkili ilişkilerin stratejik derinliği, ortak üretim hedefleri üzerinde de kendini göstermektedir. Birleşik Krallık'ın, Türkiye'nin yerli savaş uçağı KAAN'ın motor geliştirme sürecine (Rolls-Royce ortaklığıyla) dahil olması, uzun vadeli bir entegrasyon stratejisine işaret etmektedir.

Sonuç

Avrupa Birliği'nden ayrılmak, İngiltere'yi kurumsal anlamda Avrupa'da yalnızlaştırdı. Global Britain (Küresel Britanya) vizyonu başlangıçta sadece bir slogandı ancak NSS 2025 ile bu slogan uygulamaya dökülmeye çalışılıyor. İngiltere, AB'nin bağlayıcı karar alma mekanizmalarından kurtularak; Türkiye, Japonya veya AUKUS (ABD-İngiltere-Avustralya) gibi aktörlerle hızlı, ikili ve stratejik ortaklıklar kurarak yalnızlıktan kurtulma hamlelerine girişmesi NSS 2025'in sahadaki uygulamaları olarak ön plana çıkıyor.

Sonuç olarak NSS 2025, İngiltere'nin kaosa sürüklenen küresel dünya siyasetinde kendini korumak amacıyla ortaya çıkardığı proaktif kararlar bütünü olarak yorumlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- atilla. 2026. “Tim Ash: Türkiye ve İngiltere Savunma İşbirliğini Derinleştirmeli.” *Paraanaliz*, February 2. <https://www.paraanaliz.com/2026/gundem/tim-ash-turkiye-ve-ingiltere-savunma-isbirligini-derinlestirmeli-g-133414/>.
- “AUKUS Paketi: Atlantik'ten Pasifik'e Uzanan Güvenlik Mimarisinin Geleceği.” Accessed February 10, 2026. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/aucus-pakti-atlantik-ten-pasifik-e-uzanan-guvenlik-mimarisinin-gelecegi/3687702>.
- BBC News Türkçe. 2026. “İngiltere Başbakanı Starmer'in Çin ziyareti neden önemli?” January 29. <https://www.bbc.com/turkce/articles/cj4lgw1rrqpo>.
- Ekonomim. 2026. “Türkiye ve İngiltere ticaretinde 2026 planı.” <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/turkiye-ve-ingiltere-ticaretinde-2026-planı/873197>, February 3. <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/turkiye-ve-ingiltere-ticaretinde-2026-planı/873197>.
- Eurofighter Typhoon Anlaşması Türkiye'ye Pahaliya Mı Patladı? | SavunmaSanayiST*. 2025. Yazılar. November 10. <https://www.savunmasanayist.com/eurofighter-typhoon-anlasmasi-turkiyeye-pahaliya-mi-patladi/>.
- “Küresel Britanya' Düşü.” Accessed February 6, 2026. <https://dunyasiyaseti.com/Haber-Detay.aspx?iid=1849>.
- 'Küresel Britanya': Hint Pasifik'te Birleşik Krallık – EUROPolitika*. Accessed February 6, 2026. <https://www.europolitika.com/kuresel-britanya-hint-pasifikte-birlesik-krallik/>.
- “Starmer'in Çin Ziyareti: Yeniden Dengeleme Mi? Riskten Arındırma Mi?” Accessed February 6, 2026. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/starmer-in-cin-ziyareti-yeniden-dengeleme-mi-riskten-arindirma-mi/3818632>.
- Tercüman Gazetesi. “Eurofighter ve Türk Savunma Diplomasisi: Stratejik Güvenlik İkilemi.” Accessed February 6, 2026. <https://www.tercuman.com/analiz/eurofighter-ve-turk-savunma-diplomasisi-stratejik-guvenlik-ikilemi-1298>.

“Türkiye ve Birleşik Krallık: Avrupa’nın Yeni Savunma Eksenini.” Accessed February 6, 2026.
<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-ve-birlesik-krallik-avrupa-nin-yeni-savunma-ekseni/3646098>.